

ticum habuit qui dicitur hunc psalmum tanquam eius prologum in collectione psalmorum fecisse: et huic libro per modum prefationis et absq; titulo preposuisse.

Collector Nunc vero quoniam adhuc late nutriti indigeo inscium profecto me fateor et indignum ad tantae profunditatis mysteria dignemanda que a summis seruantur doctoribus reseranda perfectis qui solido cibo paucuntur. Idcirco proprie infirmitatis non imemor humili accessu pro aliquius moderatione intellectus tanto cum misericordia mendicus hostium pulsus amici qui in fractione panis a discipulis duobus est cognitus: supplexiter depositens ut pane; vauatum mihi sic frangere dignetur quatinus eiusdem panis sobrio salte; sapore refectus fidelibus ad huc lacentibus quantulamcumque refecione nem exinde salubrem valeam ministrare ad gloriam; et bono rem ipsius domini nostri Iesu Christi cui est honor et gloria in seculorum Amen.

Hugo de sancto victore libro de virtute orandi.

O Vosdā vero mouere solet qd in orati-

onibus nostris cum leuis siue pro nostra salute: siue pro aliorum salute petere volumus: illos etiam non nunquam psalmos qui petitionis verba non habent vel ad petitionem nostram non pertinent decantare solemus: a de alijs scripturis etiam quas in orationibus frequenter tamus similem absurditatem producent. Cum huiusmodi sunt ut vel formam orandi non habent: vel illi quam nos agimus cause non coincidunt. Quid enim aiunt prodest illa in oratione verba dicere quib; inuenimus vel nihil: vel aliud quod necesse est a deo postulare. Non orat: sed subsanat potius et ab ira cunctam prouocat deum: qui cum ante conspectum eius postulatur venerit: subito se ad alia que nihil ad rem pertinere videntur replicans conuertit. Ecce enim inquit deum pro indulgentia peccatorum nostrorum deprecari volumus quid nobis ab hoc prodest si vel Quare tremuerunt gentes: vel Attende popule meus: vel alium huius modi psalmum decantamus. Non ridiculum est ut talia cantantes orare nos credamus. Itud fortasse aliqui dicant et existimat nihil utilitatis esse quoties talia nostris orationibus admiscemus. Vide aduertendum quod hoc interest quando oramus hominem a qua deo oramus deum. Nam cum homo nostram necessitatem scire non potest: nisi ab alio doctus fuerit. Deo autem scit anq; petat qd nobis necesse sit. Homo igitur qui roget per no-

stram narratione; edocet ut sic
at quid volumus: et per supplicati
onem nostram pulsatur ut annu
at quod petimus. Sed in illa que
ad deum fit oratione narratio necel
laria non est: nisi homo forte ab hoc
narrat ut ipse petitore; sua melius in
telligat ut a per narratore; sua amo
nitus quid petat consideret: et per
consideratione; petitionis sue exci
tatus deuotius oret. Sane quantu
m ad deum pertinet sola supplicatio
sufficit. quia ut diximus deus non
habet necesse doceri ut sciat: si sup
plicandus est ut annuat. sed nul
lo alio modo citius deus ab annue
būm flectitur quod si precantis animo
toto deuotionis affectu ad ipsius co
uertatur. Quaecunq; ergo sunt ver
ba oratis: absurdā non sunt si tam
cumodo competenter ad hoc profer
ri possint: ut vel orantis affectu
ad amorem dei excitet: vel quod am
plius est si iaz amore eius flagret
excitatū demonstrent. Demonstret
autem non ut deum occulta nostra
quasi nescientem docent: si ut nos
dum internum nostrum desiderium
foris loquimur: ex ipsis nostris
verbis amplius ad amorem nisi
memur. Sola igitur cordis deuocō
quantum ad deum sufficere poterat
nisi ad hoc in voce etiam formaret
oratio ut mentem orantis ad maio
rem deuotionem accendat. Nam si
cuit diximus si petitōm inserta nar
ratio est non deus docetur: sed oras
ammonetur considerare quid pe
tat ut deuotius oret. Nequaquam igi
tur vel illa ab orationibus nullis

verba excludere debemus. quia et si
modum petitionis nostre non ex
plicant: utilius tamē affectu am
bi ad amorem dei et deuotionem
pietatis inflammant. Sed quia di
uersis modis humanus affectus
ad amorem dei prouocatur: libet
nūc ipsos sigillatim modos distin
guere a distinctos per exempla de
monstrare. Sed sciendum prius
quod fere omne hoc genus orandi quod
quibusdam prioriter ab orationis
volum excludendum videtur ad capti
one in pertinet. In captione autem;
benivolentia auditoris operatur.
quod tribus modis fit. Sive quan
do aliquid de nostra miseria come
moramus: vel etiā quando aliquid
quod ad depressionem aduersari
orum nostrorum spectat in medi
um adducimus. Dicamus igitur
omnes illas scripturas quas quo
rundam opinio ab orationis vobis
non esse assumendas existimat. Id
circo utiliter debere et conuenienter
posse inter vota precum nostrarum
ab orantibus recitari. quia et in
nobis affectum pie deuotionis ex
citant et cor nostrum vel narrando
laudem dei ad eius amorem prouo
cant: vel ad nostram miseriā com
memorando ante conspectu dei nos
humiliant: vel maliciam aduersa
riorum nostrorum exaggerando et
nobis sollicitudinem et fiduciam co
ram ipso ampliores prestant. Lau
dem dei in potentia et benignitate
eius cognoscim⁹ nrām miseriā i
h⁹ fragilesque pectora sum⁹ quod mali
cia abūsatioꝝ nivox dep̹medo. qz

ad diripiendum sunt astuti et ad
opprimendum impij. Siue igitur
laudem dei in bonditate eius et poten-
tia; siue miseriariam nostram in infir-
mitate et culpa nostra: siue maliciam
aduersariorum nostrorum
in tyrannie eorum et astutia ad
exercitationem mentis et augmen-
tum bone deuotionis orates conmemo-
remus: nihil ineptum facimus.
et per prium affectum quez ipsa in
nobis verba excitant vibiqz orates
sumus. Ut enim breuiter cuncta co-
pleteat quotienscumqz laudem dei
narramus: quecumqz sint verba quan-
tumcumqz prolixa: quid in his omni-
bus intus cor nostrum dicit nisi
vnum hoc loquitur qz cum ammi-
ratus amat et amando ammiratur.
Similiter quando de nostra miseria
coram eo orantes agimus: quecumqz
sint verba quantumcumqz pro-
lixa: quid in his orationibz cor no-
strum dicit nisi hoc vnum qz confi-
temur nos misericordia eius que-
rere: et in eo omnem fiduciam no-
straz colligare. Que deuotio quan-
tum humilitati est proxima: tan-
to magis deo accepta. **I**tem cuz
maliciam aduersariorum nostro-
rum tam spiritualius qz corporaliu-
m in orationibus nostris coram deo
accusamus: qualiacumqz sint ver-
ba quantumcumqz prolixa: quid
tamen aliud per hec omnia qz in-
stum iudicium dei ad nostram li-
berationem exposcimus ut eripiat
nos ab his quoruz tyrannde ini-
ste opprimimur: et malicia iniuste
aduersamur. **I**tem qui ayslionem de-

iniicias nostris et iubicum eau-
se nostre diuino iudicio libenter re-
linquimus: quid est qz pro hac de-
uotione et humilitate iuste a deo im-
petrare non debamus. **V**nusquis
qz ergo cum in oratione vel psalmos
vel alias quascumqz scripturas de-
cantat: diligenter consideret cui af-
fectui serviant: et ad illum affectum
toto misericordia suum excite ad quez
id quod loquitur magis pertinere
videt. quia si verborum que loqui-
tur affectum habuerit per affectum
ipsum melius verborum virtute in-
co gnoscat et intelligentiam maio-
rem: deuotionez: affectumqz accen-
det. **E**t infra **F**orte cogitare epi qz
ta sit felicitas cum deo esse. **I**tez qz
ta sit miseria in hoc seculo vivere:
quanta demum calamitas semper
cruciari in inferno. **E**t ex hac medi-
tatione mea subito amore celestis
patrie attracta ipso affectu ducen-
te in hec verba incurro. **B**eatqz vir
qui non abiit in consilio impiorum
et in via peccatoruz non stetit. Cu-
ius psalmi totaz seriem si secundum in-
timum compunctionis sensum in-
quirim: qz aliud nisi lecobi qz dice-
te: iuemim. **F**elices qz nulli qz a deo
recesserunt: et infelices ac miseri qui
se ab illo elongauerunt. **I**tez cogi-
tavi mecum quanta esset potentia
dei: ac deinde admirati et presamiam
hominum qui mortales sunt: et ta-
men voluntati eius obuiare non
pertimescunt. **E**x hac itaqz admi-
ratione compulsus fui exclamare:
et dicere. **R**uare fremuerunt gen-
tes: et populi meditati sunt iam.

Et est admiratio mixta indignationis qua resamia; admiramur: presumptioni indignamur. Item in angustijs constitutus. Quantum enim semper in dei misericordia confidebam: cogitare incipio. quia cum quodammodo me ab eovideo derelictum ex affectu doloris in hec verba pro rumpo. Domine quid multiplicati sunt qui tribulat me: multi insurgunt aduersum me. Item ex affectu dilectionis canitur psalmus. Diligam te domine fortitudine mea. Ex affectu timoris. Domine ne in furore tuo arguas me. Mot autem qualiter per singulos psalmos cognosci possit explanare proprietas operis expedit tractatum.

Aduertendū ē etiā ubi doctores habent noticiam de psalmis: regulariter in principio cuiuslibet psalmi ponitur nomen prophete faciens psalmum. Vbi autem tacetur: argumentum est quod a doctoribꝫ non nomen eius ignoratur. Cuius autem scriptissima psalmorum scriptura ex ordinatione sancte matris ecclesie quotidie legitur in omnibus horis canonicas propter eius profundum & mirabilem sensum: quo discutiuntur veritates ab vetus & nouum testamentum pertinentes spiritus sancto reuelant. expedit ut simpliciores ecclesie ministri scripture sacre continue & necessario uti habent: sub brevi copendio aliqualem habent intellectum. Et quia in studio

interduz minima prolixitate scripturarum tardantur. aliqui ex paupertate non habentes unde libros sumi ptuosos valeant adquirere. Alij in factis practicis q̄si continue propter bonum regimen reipublice occupati. Ceteri vero in devotione et pigricia prepediti Ideo hec scriptura quotidiana ab hac breuissimam formam redditur: ut breuitate et habendi facultate ad hanc videntiam allicitur. Item aduersum quod sicut ostensione considerata interdum coram deo plures processus et orationes fundimus: sic interdum prophete hic et precipue David de eadem materia faciunt plures psalmos. Item notandum quod psalmis quibus prophete sancti per modum orationis vtebantur sub priori testamento pro necessitatibus tunc currentibus: eisdem in horis a alibi nunc sancta vntur ecclesia. quia orando pro necessitatibus christianitatis a ecclie presentis possunt christiani se unius formiter deo conformare dicamus ergo. Beatus vit ic.